
Pica de mans

**TALLER
DE MÚSICS**

GUIA DIDÀCTICA

PRESENTACIÓ

Pica de mans és un espectacle musical. Contes i música conformen aquest espectacle on el ritme i els instruments de percussió són els protagonistes dalt de l'escenari. Aquest espectacle de contes i música està pensat especialment per als infants en edats compreses entre els 3 i 7 anys, que corresponen a l'educació infantil (P3, P4 i P5) i al cicle infantil de primària.

Amb el suport de set contes es presenten totes les característiques del ritme i els instruments de percussió que ajuden a construir l'espectacle. Instruments tan atractius als ulls d'un infant, com pot ser la bateria, comparteixen protagonisme amb d'altres de més coneguts pels nens i les nenes, com poden ser el pandero o el triangle, fins i tot amb les mans. Una banda de quatre músics i un narrador us explicaran històries de personatges fantàstics; escoltareu els instruments; assistireu a la creació de cançons i participareu, juntament amb el narrador, en danses i jocs ben divertits.

És important veure la música com un món actiu, tant per a l'emissor com per al receptor. Us demanarem que participeu en molts moments de l'audició, ja sigui cantant, ballant o responent alguna qüestió del narrador. Aquesta guia us ajudarà a aprofitar la sessió.

FITXA ARTÍSTICA

Els músics que participaran en l'audició són:

- Xef Vila: bateria i veu
- Àlex Gaspa: percussions
- Andreu Cañadell: percussions i piano
- Sam Atencia: percussions, saxos i veu
- Silvia Dotti: actriu

L'espectacle *Pica de mans* utilitza un projector de vídeo on apareixen diferents imatges i clips totalment adaptats a la narració dels contes i a la interpretació de les cançons.

La creació dels contes, la composició de les cançons i de les músiques, la realització dels vídeos, la producció, la direcció artística i la supervisió pedagògica són a càrrec de la companyia Pentina el Gat.

GUIÓ DE L'ESPECTACLE

L'espectacle comença amb un petit conte que el narrador explica buscant la complicitat del públic. En aquesta història es narren les aventures d'en Joanet, un infant d'un petit poble de muntanya que s'ha de fer càrrec del dia de la Festa Major en veure que els músics no arriben. I crea una orquestra amb estris de casa. En aquest conte treballem la imaginació i el joc a l'hora de crear instruments que puguin fer-se servir com a joguines. La història finalitza amb un petit vídeo a la pantalla on unes mans dibuixades conviden a picar de mans al ritme d'una música.

La següent història que s'explica és un conte basat en Àfrica on, a través de les vivències de dos poblats, els "toca-toca" i els "teca-teca", descobrim com la percussió és, a banda d'un element musical, una eina comunicativa. Els músics representaran la història amb els seus instruments i el conte finalitza amb la cançó dels poblats on tot el públic canta amb nosaltres i juga amb les mans imitant la manera de comunicar-se dels poblats. Al final, i com passarà cada cop que s'acabi una nova història, tancarem l'escena amb el vídeo de les mans que piquen. Cada cop que aparegui el vídeo s'aniran afegint músics en directe a l'espectacle.

En la narració següent apareix en Jaumet, un nen que s'avorria amb totes les joguines que trobava i, veient que no jugava amb res, el seu pare, que era cuiner, fa que l'acompanyi a la cuina. Allà descobrirà que, amb dues culleres, converteix en instrument tot allò que toca. El personatge, interpretat per un músic, comença a treure tot d'estrus culinaris, olles, paelles i ampolles, i organitzarà un petit concert a l'escenari on el públic l'ajudarà cantant la cançó que ell mateix ensenya, *Tinc un amic que sembla que fa màgia*.

En una altra narració seguirem les aventures d'en Jaumet fins a convertir-se en adult. Veurem com es fa músic i toca, com ho feia amb les culleres, altres instruments de percussió, que els

nens podran conèixer i, en un joc preparat, fer preguntes. Fins ara la pantalla ens servia per il·lustrar amb fotos, dibuixos i vídeos tot el que anàvem explicant a l'escenari. Ara hi afegim una novetat: hi ha muntada una càmera que imita les *steadycam*, que ens permetrà acostar les imatges i mostrar l'instrument amb claredat a la pantalla mentre el músic que representa el personatge d'en Jaume toca.

Després del vídeo en forma de joc que tanca totes les històries veurem un conte representat per tots els músics i el narrador. Es tracta d'un conte còmic on es mostra com es va inventar la bateria. En aquesta escena van desapareixent, de manera divertida, els músics de l'escenari fins que en queda només un amb tots els instruments de percussió, i ha de buscar una manera de poder-los tocar. Aquí, de nou i d'una manera amena, els nens podran descobrir els "secrets" que amaga la caixa i la bateria i veure'ls per la pantalla amb l'ajuda de la càmera autònoma.

Un cop acabat el vídeo on els nens participen en el joc proposat a la pantalla, coneixerem un inventor d'instruments. En un diàleg humorístic, l'inventor d'instruments explicarà com es va inventar la marimba i, com que és un instrument que pot fer notes, convidarà el públic a cantar amb el seu invent.

L'espectacle finalitza amb el joc màgic de les portes. A la pantalla trobem unes portes de colors que els infants poden ajudar a obrir amb un joc senzill des de la cadira. Quan la porta s'obre, descobrim un paisatge del món que fàcilment ells endevinen amb l'ajuda del narrador i, és en aquest lloc (Àfrica, Catalunya, Amèrica...), on la banda comença a tocar, amb un ritme típic de la zona, una cançó que el públic canta juntament amb la banda, *Ja som aquí*.

Tanca l'espectacle una presentació dels músics i un acomiadament en forma de joc.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

Amb aquest espectacle creiem necessari assolir els següents objectius:

- Fer gaudir els nens de la música, fent-los cantar, ballar i, en definitiva, participar al llarg de tota l'audició.

- Fer aprendre els nens a escoltar i a trobar els moments per cantar, picar de mans i interaccionar amb el narrador i amb els músics quan el guió de l'espectacle ho permeti.
- Treballar tota la família d'instruments de percussió. Discriminar els diferents instruments segons la construcció, el so, el volum i totes les característiques principals que els defineixen.
- Incidir en la importància que té el ritme en totes les músiques del món.
- Deixar molt clars els elements que conformen una cançó: melodia i els dos acompanyaments: rítmic i melòdic. Evidentment, aquesta informació, per exigències de l'edat del públic, es donarà de manera implícita.
- Arribar a la important relació que descriu que un instrument d'un lloc determinat deriva en la consecució d'un patró rítmic determinat i que ens porta a un estil musical definit.
- Practicar, a través de jocs i dinàmiques amb els nens i les nenes, conceptes musicals bàsics i qualitats del so com la pulsació, ràpid-lent, so-silenci, fort-fluix, agut-greu, etc.

SUGERIMENTS PER A L'APROFITAMENT DIDÀCTIC

En la sessió que us presentem podreu sentir diferents instruments. És per això que fóra convenient haver-los sentit abans d'assistir a l'audició.

El concepte de família d'instruments queda molt clar en aquest espectacle. Per tant, és un bon element per treballar. Es poden comparar diferents instruments de percussió, segons el subgrup (tambors, plats, marimbres o instruments complexos com la bateria).

Us adjuntem la lletra d'una de les cançons que apareixen al concert. Tot i que preferim que sigui un element de sorpresa a l'espectacle i que els nens i les nenes l'apreguin i la cantin per primer cop a l'audició, teniu la possibilitat de descarregar-la de la web de la companyia (www.pentinaelgat.com) i poder seguir treballant-la a la classe.

Una activitat que sempre suggerim és l'avaluació de l'audició. Tot el que vulgueu comunicar-nos sobre aquesta qüestió, així com dubtes que tingueu, mirarem de resoldre'ls amb molt de gust.

Ens podeu escriure a audicions@tallerdemusics.com.

INFORMACIÓ DELS DIFERENTS INSTRUMENTS I ELEMENTS MUSICALS QUE ES PRESENTEN A L'AUDICIÓ

Tenint en compte l'edat del públic a la qual va adreçada aquesta audició, no s'introduiran totes les dades que aquí s'esmenten. També en molts casos s'evitarà un llenguatge tècnic per deixar pas a un altre de més entenedor.

INSTRUMENTS

- **Darabukka.** És un tambor en forma de copa amb una membrana que es toca a tot el món àrab. El fons és obert i generalment es fan servir claus i cola per fixar la membrana al cos del tambor. Per tocar se subjecta sota el braç o bé entre les cames, al mateix temps que es toca la membrana superior amb els dits.
- **Kalangu.** És un tambor de dos caps de l'Àfrica occidental, tocat tradicionalment pels hauses de Nigèria. El kalangu rep el nom de "tambor de senyals", perquè, canviant-ne l'alçada sonora, es pot imitar la qualitat tonal de diverses llengües africanes. Es fa servir com acompanyament en cants religiosos, danses i festes locals, així com per enviar missatges.
- **Djembé.** És un tambor en forma de copa procedent de Guinea, Àfrica occidental. El djembé té una pota, però es toca sense que toqui a terra. Normalment es penja i es toca la membrana superior amb les mans. La seva versatilitat ha fet que esdevingui un instrument popular entre els músics de rock, pop i música tradicional.
- **Bateria.** Sens dubte, és un dels instruments més atractius als ulls d'un infant. Pertany a la família de la percussió i està format per diferents elements en els quals trobem timbales i plats. El seu origen és recent i es remunta a la dècada dels anys 30 del segle

passat. Els materials de construcció són la fusta, el metall i membranes de pell o de plàstic. Es toca per mitjà de dues baquetes i per pedals. Es tracta d'un instrument d'acompanyament que marca la pulsació i el patró rítmic de la cançó. El trobarem en molts estils de música moderna com el rock, jazz, la salsa, etc.

- **Marimba.** És molt important l'aparició d'aquest instrument dins de l'audició, ja que és l'únic de percussió amb afinació determinada. Així, doncs, com que és un instrument de percussió, pot fer les diferents notes de l'escala i, per tant, es pot encarregar d'altres funcions, més enllà de l'acompanyament rítmic, i ocupar-se per exemple de la melodia.
- **Saxo.** És l'únic instrument de vent que es presenta en aquest espectacle. Pertany a la família de vent fusta, ja que tot i que disposa d'un cos totalment metàl·lic, el sistema d'emissió del so es basa en una llengüeta de fusta (canya). És un instrument força modern (finals del s. XIX) i predomina en estils de música moderna. La funció prioritària d'aquest instrument és la melòdica. En aquesta audició es presentaran tres saxos diferents: soprano, alt i tenor.
- **Piano i sintetitzador.** De corda i de percussió alhora, s'acciona amb tecles de marfil que, mitjançant uns martells interiors, colpegen les cordes més o menys llargues aconseguint diferents notes. El cas del sintetitzador és diferent, perquè es tracta d'un instrument electrònic que porta un ordinador i que imita el so del piano o bé crea nous sons. En tots dos casos, la funció musical és la mateixa, melòdica i d'acompanyament, ja que el seu ampli registre i el fet de ser un instrument harmònic, el possibilita a fer melodies, acords i baixos. En aquesta sessió, per raons d'espai i de logística, no és possible presentar un piano acústic, tot i que apareixeran sintetitzadors capaços d'imitar-lo i que, a més, produiran sons molt espectaculars.

ELEMENTS MUSICALS

- **So fort-fluix.** Les dinàmiques són una part molt important de la música. Tenen la facultat de poder expressar millor els sentiments de l'intèrpret o d'un compositor. Ens

ajuden a ressaltar una part concreta, emfatitzar-la o, al contrari, tornar-la dolça o ben subtil.

- **So llarg-curt i silenci.** Les notes tenen un valor, una durada. Modificar aquesta duració ens permet disposar d'un infinit ventall de possibilitats per a construir melodies. El silenci és la nota que no sona. Els instruments de vent i la veu són els que poden explicar-ne millor l'existència per la necessitat de la respiració, tot i que, com a element musical, és inherent a tota la música i a qualsevol instrument.
- **So greu-agut.** És molt important diferenciar des de molt aviat entre sons greus i aguts. Trobar les diferències entre instruments pel seu timbre i dins del mateix instrument, per l'alçada de la nota. Fer paral·lelismes amb imatges gruixudes i primes o animals grans i petits o elements diversos fa molt entenedor aquest concepte.
- **Tempo ràpid-lent.** L'existència d'una pulsació i una velocitat són vitals dins la música. El caràcter d'una peça pot canviar totalment variant-ne el *tempo*. Hem d'aprendre que la música ha de caminar i que els músics s'han d'escoltar els uns als altres perquè això s'aconsegueixi.
- **Melodia.** Generalment, és la part més aguda de la cançó. És la que més aviat s'identifica i es recorda. En aquest cas, interpretada per la veu o pel saxo, necessita acompanyaments per tenir sentit complet.
- **Acompanyament rítmic.** Dóna la pulsació amb més claredat que els altres dos elements, a més de deixar palès el patró rítmic que s'està interpretant. Evidentment, en aquest espectacle, l'acompanyament rítmic pren molt protagonisme.
- **Acompanyament harmònic.** Vesteix la melodia juntament amb l'acompanyament rítmic. Els acords emesos pel piano i l'acció paral·lela del baix amb la mà esquerra del piano donant la tònica, construeixen l'estructura on la melodia queda clara i entenedora.

LLETRES

Tinc un amic que sembla que fa màgia (1a part)

TINC UN AMIC QUE SEMBLA QUE FA MÀGIA
TOT EL QUE PICA SEMPRE SONA BÉ
OLLES, PAELLES, CULLERES DE LA CUINA
SA MARE LI DIU: "PARA! QUE HO FARÀS TOT MALBÉ"

TOCA LES OLLES
PICA LES PAELLES
RASCA LES AMPOLLES
AMB CULLERES DE LA CUINA
I SEMPRE S'HO PASSA BÉ

Tinc un amic que sembla que fa màgia (2a part)

TINC UN AMIC QUE SEMBLA QUE FA MÀGIA
TOT EL QUE PICA SEMPRE SONA BÉ
TRIANGLES, TAMBORS, PANDEROS I MARAQUES
JA S'HA FET GRAN I ES DEDICA A FER CONCERTS

TOCA EL TRIANGLE
PICA EL PANDERO
BALLA AMB LA DARBUKA
I ELS TOCA TOTS ALHORA